

2025

Paramos mechanizmai studentams, palikusiems savo šalį dėl karo, aukštajame moksle

LIETUVA

Lina Jonaitytė, Edita Štuopytė, Gintarė Tautkevičienė

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

This project has been funded with the support of the **Erasmus+
programme** of the European Union

Suvestinė

Projekto numeris:	2022-1-FR01-KA220-HED-000087334
Projekto sutrumpinimas:	AGILE
Projekto pavadinimas:	Aukštojo mokslo atsparumas pabėgėlių krizių metu: socialinės įtraukties stiprinimas ugdant gebėjimus, piliečių dalyvavimą ir įgūdžių pripažinimą
Dokumento pavadinimas:	Paramos mechanizmai studentams, palikusiems savo šalį dėl karo, aukštajame moksle
Darbo paketas:	WP5
Parengimo data:	28/02/2025
Grafikos dizaineris:	Ioanna Tsakarelou, Web2Learn
Autoriai:	Lina Jonaitytė, Edita Štuopytė, Gintarė Tautkevičienė
Recenzantai:	
Versija:	v1.4
Patvirtinta:	Visų projekto partnerių
Santrauka:	Šiame dokumente pristatomi pabėgėlių studentų rėmimo mechanizmai aukštojo mokslo institucijose Lietuvoje, remiantis aukštojo mokslo institucijų atsakymais, surinktais per apklausą. Analizėje taip pat aptariami dažniausiai pasitaikantys sunkumai, su kuriais susiduria institucijos dirbdamos su šia specifine auditorija, bei jų siūlomos priemonės tvaresniam ir nuoseklesniam darbui.
Reikšminiai žodžiai:	Paramos mechanizmai, pabėgėliai studentai, iššūkiai, pasiūlymai
Autorių teisės:	Tarptautinė autorių teisių licencija 4.0
Skaidos lygis:	Vieša
Citavimas:	Jonaitytė, L., Štuopytė, E., Tautkevičienė, G. (2025). <i>Palaiikymo mechanizmai stdentams, palikusiems savo šalį dėl karo, aukštajame moksle</i> . AGILE consortium. URL: https://agileproject-erasmus.eu/ (section « Results »).

Konsorciumas

Université Paris 8 (UP8)

Prancūzija

Université Bordeaux Montaigne (UBM)

Prancūzija

Web2Learn (W2L)

Graikija

University of Ljubljana

University of Ljubljana (UL)

Slovėnija

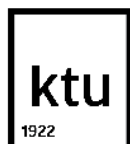
Lviv Polytechnic National University (LPNU)

Ukraina

University of Hamburg (UH)

Vokietija

Kaunas University of Technology (KTU)

Lietuva

Polish Rectors Foundation (PRF)

Lenkija

Peržiūros istorija

Version	Date	Revised by	Reason
V0.2			External review
V0.3			Internal review
v0.4			Comments integrated and revised layout
v0.5			Content and layout revisions
v0.6			Content and layout revisions
V1.0			Public release on Zenodo

Originalumo patvirtinimas:

Šiame dokumente pateikiamas originalus nepublikuotas turinys, išskyrus atvejus, kai aiškiai nurodyta kitaip. Anksčiau paskelbta medžiaga ir kitų autorių darbai buvo tinkamai paminėti, cituojant arba pateikiant nuorodas.

Aktuali informacija:

Projektą finansuoja Europos Sąjunga. Nuomonės ir požiūriai yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Europos švietimo ir kultūros vykdomosios įstaigos (EACEA) požiūrį ir nuomonę. Nei Europos Sąjunga, Nei EACEA negali būti už jas atsakingos.

Turinys

Santrauka	6
1. Įvadas	8
2. Apklausos rezultatai	10
3. Pagrindinės įžvalgos	14
4. Pasiūlymai	16
5. Išvados	19
Autoriai	21

Santrauka

Šiame dokumente remiantis aukštojo mokslo institucijų atstovų atsakymais apklausos metu, pristatomi pabėgėlių studentų rėmimo mechanizmai aukštojo mokslo institucijose Lietuvoje. Pateiktoje analizėje taip pat aptariami dažniausiai pasitaikantys sunkumai, kurie iškyla dirbant su šia jautria auditorija. Pateikiami jų siūlomai, priemonės tvaresniam ir nuoseklesniam darbui su studentais.

Lietuvos universitetai remia studentus, palikusius savo šalį dėl karo, tačiau analizė išryškino, kad vis tik egzistuoja spragos politikos standartizavimo, studentų atstovavimo ir nacionalinio koordinavimo srityse, dirbat su studentais – karo pabėgėliais. Lietuvos vyriausybės inicijuota programa galėtų suvienyti ir sustiprinti šias pastangas.

AGILE projektas

Ši publikacija yra ES finansuojamo AGILE projekto („Aukštojo mokslo atsparumas pabėgėlių krizių metu: socialinės įtraukties stiprinimas ugdant gebėjimus, piliečių dalyvavimą ir įgūdžių pripažinimą“, <http://www.agileproject-erasmus.eu/>) rezultatas. Projekto tikslas – didinti aukštojo mokslo sistemų atsparumą, siekiant atliepti nuolatinius pabėgėlių poreikius per socialinį dalyvavimą ir įgūdžių pripažinimą.

AGILE projektas siekia praturtinti aukštojo mokslo studijų programas, siūlydamas naujus pedagoginius modelius, kurie skatina vietines iniciatyvas bei skaitmeniniu būdu praturtintas veiklas tiek formaliame, tiek neformaliame mokymosi kontekste.

Projektui vadovauja Paris 8 universitetas, o konsorciumą sudaro šeši universitetai (Paryžiaus 8-asis universitetas, Bordo Montaigne universitetas, Hamburgo universitetas, Slovėnijos universitetas, Lvivo politechnikos nacionalinis universitetas, Kauno technologijos universitetas), vienas analitinis centras (Lenkijos rektorių fondas) ir verslo partneris (Web2Learn), specializuojantis atviro pripažinimo sistemų ir socialinio mokymosi srityse.

1. ĮVADAS

1. Įvadas

AGILE konsorciumas, siekdamas įgyvendinti savo tikslą – didinti aukštojo mokslo sistemų atsparumą, siekiant atliepti nuolatinius pabėgėlių poreikius per socialinį dalyvavimą ir įgūdžių pripažinimą, parengė klausimyną, kurį užpildė aukštojo mokslo suinteresuotieji subjektai iš projekto partnerių šalių. Klausimyną prancūzų kalba sukūrė projektų partnerių institucijos iš Bordo, Paryžiaus ir Hamburgo, vėliau klausimynas buvo išverstas į projekte dalyvaujančių šalių ir anglų kalbas. Apklausą buvo patalpinta internetinėje ES apklausų platformoje, leidžiančioje dalyviams atsakyti į klausimus jų gimtąja kalba. Nacionaliniai AGILE koordinatoriai siuntė kvietimus aukštojo mokslo įstaigų darbuotojams, kviesdami juos užpildyti klausimyną viena iš projekto partnerių šalių kalbų. Vienai aukštojo mokslo institucijai buvo leidžiama užpildyti ne daugiau kaip 4 klausimynus.

Iš viso apklausoje dalyvavo 141 respondentas, jų pasiskirstymas pagal šalis buvo toks: 38 dalyviai iš Lenkijos, 35 iš Prancūzijos, 27 iš Vokietijos, 21 iš Ukrainos, po 7 iš Graikijos ir Slovėnijos bei 6 iš Lietuvos.

Lietuvoje potencialūs dalyviai iš pasirinktų aukštojo mokslo (toliau – AM) institucijų buvo pirmą kartą pakviesti užpildyti apklausą 2025 m. sausio 7 d. El. laiškai buvo išsiųsti 57 asmenims iš 17 aukštojo mokslo institucijų, kurie dirba su užsienio studentais, yra susipažinę su priėmimo sistema arba užimantys atitinkamas pareigas studijų procese. Du laiškai nepasiekė gavėjų, nes adresatai nebedirbo organizacijoje, o keturi gavėjai siuntė automatinius atsakymus. 2025 m. sausio 24 d. apklausos buvo išsiųstos tiems patiems žmonėms dar kartą su prašymu–priminimu jas užpildyti.

Iš Lietuvos aukštojo mokslo institucijų buvo gauti 6 atsakymai iš 5 skirtingų institucijų. Palyginus išsiųstų laiškų skaičių ir gautus atsakymus, dalyvių skaičius yra labai mažas. Viena institucija atsakė, kad jų institucijoje nėra pabėgėlių studentų. Galima daryti prielaidą, jog mažas atsakymų skaičius susijęs su ribota patirtimi dirbant su pabėgėliais studentais Lietuvos aukštojo mokslo institucijose bei nedideliu pabėgėlių studentų skaičiumi Lietuvos AM institucijose.

Šioje ataskaitoje analizuojami Lietuvos respondentų atsakymai, visi duomenys yra anonimizuoti. Daugiau įžvalgų apie kitų šalių rezultatus ir išsamų AGILE narių indėlio apžvalgą galima rasti adresu <https://agileproject-erasmus.eu/> (skiltyje „Results“).

2. Rezultatai

2. Apklausos rezultatai

Gauti apklausos duomenys apima skirtingų Lietuvos aukštųjų mokyklų atstovų atsakymus apie procedūrų ir politikos, susijusias su studentų, palikusių savo šalį dėl karo, situaciją aukštojo mokslo institucijoje. Pirmoji klausimų dalis buvo apie gebėjimų pripažinimą prieš įstojimą į universitetą.

Klausimu, ar aukštoji mokykla turi patvirtinusi procedūras, skirtas pripažinti tokių studentų, prieš atvykstant į priimančiąją šalį, įgytą kvalifikaciją, siekia atskleisti, ar apskritai aukštoji mokykla turi tam tikras procedūras šiai kvalifikacijai pripažinti. Keturi universitetai pateikė teigiamą atsakymą, o du – neigiamą. Tai rodo, kad kai kurios institucijos turi mažai arba visai neturi patirties su šiais studentais ir neturi tam skirtų algoritmų. Institucijos, kurios nurodė turinčios tam tikras procedūras, jas įvardijo kaip „užsienio diplomų pripažinimo organizacija; testai/egzaminai; interviu“.

Atsakant į klausimą, ar pabėgėliai studentai, įstoję į universiteto įvairias studijų programas, tęsia studijas nuo to kurso (semestro), kur jas nutraukė, ar jiems dažniausiai tenka kartoti vienerių metų (ar daugiau) kursą, trys respondentai pasirinko atsakymą „jie tęsia studijas nuo tos pačios pakopos/metų, kur buvo sustoję“, o kiti trys pasirinko „priklauso nuo situacijos“. Pastarąjį atsakymą jie paaiškino taip: „Kiekvienas atvejis yra individualus ir aptariamas su atitinkamos studijų programos fakulteto Priėmimo komisija“, „...mums dar niekada neteko dirbti su pabėgėliu studentu, tai priklausytų nuo situacijos, nes mūsų institucija gali suteikti tik profesinio bakalauro laipsnį“ bei „tokiais atvejais mes pripažįstame ankstesnius mokymosi pasiekimus kaip pasirinktos studijų programos dalį, jei ankstesnė aukštojo mokslo institucija yra akredituota“.

Apklausos dalyviai nurodė, kad pagrindiniai kriterijai, pagal kuriuos priimami pabėgėliai studentai, yra anglų kalbos lygis ir diplome nurodyti dalykų reikalavimai. Kiti aspektai, į kuriuos buvo atsižvelgta, – „anksčiau pasiekti mokymosi rezultatai“. Atsakymuose taip pat pateikta informacija, kad „kiekvienas atvejis būtų vertinamas individualiai, atsižvelgiant į pareiškėjo situaciją“ ir „šalies kalba nėra būtina stojimo sąlyga“.

Atsakant į klausimą „Ar universitetas pripažįsta pabėgėlių studentų gebėjimus (kalbinius, dalykinius ir kt.), įgytus ne universiteto kursuose (per MOOCs, Open Badges, mokymus asociacijose, darbo patirtį ir kt.)?“, trys respondentai pasirinko atsakymą „taip“, vienas – „ne“, o vienas – „nežinau“.

Respondentai, kurie atsakė „taip“, nurodė, kad „Universitetas turi specialias procedūras, skirtas vertinti ir pripažinti kompetencijas, įgytas neformalioje ir savarankiško mokymosi aplinkoje. Asmuo gali prašyti įvertinti įgytas kompetencijas“.

- *darbinėje veikloje;*
- *neatlygintinoje ar savanoriškoje veikloje;*
- *stažuotėse, kursuose, seminaruose, projektuose ir kt.;*
- *savarankiškai mokantis;*
- *laisvalaikio ir kt.“*

Tarp atsakymų taip pat pateikta informacija: *„Turime procedūrą, skirtą neformalioje ir savarankiško mokymosi aplinkoje įgytų kompetencijų vertinimui ir pripažinimui.“*

Atsakant į klausimą „Ar jūsų universitetas susiduria su kokiomis nors kliūtimis pripažįstant pabėgėlių studentų įgūdžius?“, dauguma atsakymų buvo „ne“ ir „nežinau“, o trys respondentai atsakė „taip“.

Pagrindinės apklausos dalyvių įvardytos kliūtys:

- trūksta dokumentų. Studentai, norintys patvirtinti neformalioje aplinkoje įgytas kompetencijas, privalo laikyti egzaminus, kad jas įrodytų;
- skirtingi reikalavimai aukštojo mokslo sistemose;
- Kultūrinis kontekstas ir skirtingas gebėjimų pasiekimo lygio supratimas.

Antroji klausimų dalis buvo skirta studentų gebėjimų stiprinimui. Klausimas, ar aukštojo mokslo institucija siūlo mokymus savo darbuotojams, kad jie būtų pasirengę priimti pabėgėlius studentus, sulaukė 4 teigiamų ir 2 neigiamų atsakymų. Tie dalyviai, kurie pasirinko teigiamą atsakymą, įvardijo mokymų tipus: *„Daugiausia mokymus organizuoja Lietuvos ENIC/NARIC centras – Studijų kokybės vertinimo centras, taip pat EQUAL mokymai Lietuvai“* arba *„Kaip dirbti su studentais iš karo zonų“* bei *„Kultūrinis jautrumas; tarpkultūrinė komunikacija“*. Be to, jie paminėjo, kad *„turime kursus apie tarpkultūrinę komunikaciją“*.

Keturi skirtingų institucijų atstovai nurodė, kad jų aukštoji mokykla turi specialią išteklių, padedančių pabėgėliams studentams atitikti administracinius formalumus prieš įstojant į universitetą, pavyzdžiui: *„daugiausia žmogiškieji ištekliai, priėmimo koordinatoriai“, „išsamiai aprašytos gairės ir procesai“* arba *„pabėgėliai nemoka stojamojo mokesčio“*.

Visi šeši respondentai nurodė, kad jų universitetuose yra priemonių, skirtų remti tokius studentus studijų metu, pavyzdžiui: *„Individualios konsultacijos ir susitikimai su fakulteto akademiais koordinatoriais, paskaitos, akademinė pagalba, psichologinė pagalba (nemokamos individualios arba grupinės psichologinės konsultacijos), nemokami lietuvių kalbos kursai lengvesnei adaptacijai, nemokamas sporto centras, mentorystės programa, socialinės paramos stipendijos, mokymosi ir bendrabučio mokesčių nuolaidos.“*

Respondentų atstovaujamos aukštojo mokslo institucijos siūlo specialius kalbos kursus ir galimybių sistemas, skirtas pabėgėliams studentams priimti bei supažindinti juos su įvairiomis studentų galimybėmis universitetuose. Atsižvelgiant į pateiktus atsakymus, paslaugos ar veiksmai apima:

- administracinę pagalbą;
- švietimo pagalbą / korepetitorystę;
- skaitmeninę pagalbą;
- kultūrines veiklas;
- pagalbą ieškant apgyvendinimo;
- pagalbą ieškant darbo;
- universiteto bibliotekos paslaugas;
- informavimo ir konsultavimo paslaugas;
- sporto veiklas;
- psichologinę ir medicininę pagalbą;
- bendruomeninio gyvenimo galimybes.

Verta paminėti, kad keturi iš šešių respondentų savo atsakymuose įvardino, jog universitetai susiduria su kliūtimis kuriant paramos sistemas pabėgėliams studentams. Pagrindinės įvardytos kliūtys:

- finansinės;
- politinės (savivaldybės, departamentų, regioninės, nacionalinės politikos);
- žmogiškieji ištekliai.

Tik vienas apklausos dalyvis pažymėjo, kad jo universitetas sukūrė stebėsenos sistemą šių studentų po jų studijų baigimo karjerai stebėti.

Trečioji klausimų dalis buvo apie pilietinį įsitraukimą. Penki iš šešių aukštojo mokslo institucijų atstovų pabrėžė, kad jų institucijos informuoja studentus apie galimybę įsitraukti į pilietinę ir/ar bendruomeninę veiklą. Tačiau tik trys iš jų nurodė, kad pilietinis įsitraukimas yra pripažįstamas pabėgėlių studentų akademinėje karjeroje, pavyzdžiui, suteikiant skaitmeninius ženklelius (Open Badges), stažuotes, papildomus balus, sertifikatus, pasirenkamuosius/atvirus kursus ir pan.

Dauguma respondentų teigė, kad šie studentai nėra atstovaujami universiteto sprendimų priėmimo organuose arba jie apie tai nežino. Tačiau keturi iš šešių pažymėjo, kad universitetas bendradarbiauja su išorinėmis organizacijomis, tokiomis kaip verslo įmonės, NVO, asociacijos, siekdamas skatinti pilietinį įsitraukimą ir/arba pabėgėlių studentų sociokultūrinę integraciją.

Po pateiktų klausimų buvo pereita prie pasiūlymų, kurioje visi respondentai galėjo pateikti savo idėjas. Vienas iš jų pabrėžė, kad reikalinga „*nacionalinė politika, kaip remti pabėgėlius studentus*“, o kiti akcentavo, jog „*daugiau dėmesio turėtų būti skiriama akademinio personalo paruošimui, pabėgėlių studentų įtraukimui į sprendimų priėmimą institucijoje ir jų įsitraukimui į priimančios šalies/miesto socialinį gyvenimą*“.

Galiausiai, kalbant apie pabėgėlius studentus, buvo išskirtos dar dvi reikšmingos rekomendacijos: „*Specialus kontaktinis asmuo pabėgėliams studentams (vieno langelio užklausų sistema)*“ ir „*Daugiau bendrų veiklų su likusia akademine bendruomene*“.

3. Pagrindinės įžvalgos

3. Pagrindinės įžvalgos

- Aukštojo mokslo institucijos turi procedūras, skirtas diplomų pripažinimui.
- Užsienio diplomų pripažinimas atlieka pagrindinį vaidmenį priėmimo procese.
- Kai kurios institucijos kaip priėmimo proceso dalį vykdo pabėgėliams studentams testus ir egzaminus.
- Kai kurie universitetai leidžia pabėgėliams studentams tęsti studijas tame pačiame akademiniam lygyje, o kiti vertina jų situaciją individualiai.
- Fakultetų priėmimo komisijos nariai kiekvieną studento atvejį nagrinėja atskirai.
- Jei akademiniai dokumentai yra neprieinami, universitetai ieško kitų būdų pripažinti ankstesnius pasiekimus.
- Kai kurie universitetai įdiegė specialias paramos priemones, tačiau kiti neturi struktūruotos šių studentų stebėsenos sistemos.
- Pabėgėliams studentams dažnai teikiama komunikacinė ir administracinė pagalba.
- Kai kurioms aukštojo mokslo institucijoms trūksta patirties dirbant su studentais, palikusiais savo šalį dėl karo, todėl jos dar nėra sukūrusios savo institucijos oficialių tvarkų ir procedūrų.
- Universitetuose ir kolegijose veikia įvairios studentų asociacijos, tačiau trūksta pabėgėlių studentų organizacijų.
- Pabėgėlių studentų atstovavimas universiteto valdymo struktūrose yra ribotas arba jiems trūksta informacijos apie tokią galimybę.
- Kai kurios institucijos yra atviros naujoms iniciatyvoms, siekiant didinti pabėgėlių studentų atstovavimą.
- Keletas universitetų bendradarbiauja su išorinėmis organizacijomis, siekdami remti pabėgėlius studentus.
- Paramos formos apima akademinį pripažinimą, finansinę pagalbą ir kultūrinio įsitraukimo iniciatyvas.
- Kai kurios AM institucijos išreiškė poreikį aiškesnei nacionalinei politikai dėl pabėgėlių studentų rėmimo.

4. Pasiūlymai

4. Pasiūlymai

Lietuvos universitetai padarė pažangą remdami pabėgėlius studentus, tačiau vis dar išlieka reikšmingų spragų švietimo politikos standartizavimo, studentų įsitraukimo ir institucinio pasirengimo srityse. Nors kai kurie universitetai yra įdiegę užsienio diplomų pripažinimo procedūras ir bendradarbiauja su išorinėmis organizacijomis, kiti vis dar neturi procedūrų, apibrėžiančių, kaip dirbti su pabėgėliais studentais. Šis nuoseklumo trūkumas pabrėžia poreikį sukurti darnesnę nacionalinę strategiją, siekiant užtikrinti vienodas galimybes visiems pabėgėliams studentams, nepriklausomai nuo to, kurią aukštąją mokyklą jie pasirinktų.

Viena iš aktualiausių universitetų iškeltų problemų yra nacionalinės politikos sistemos nebuvimas, skirtos tokių studentų paramai. Neturint aiškių vyriausybės gairių, institucijos yra priverstos savarankiškai kurti savo modelius, o tai lemia fragmentaciją ir neefektyvumą. Universitetai pabrėžia, kad vyriausybė turėtų nustatyti nacionalinę politiką, kuri užtikrintų standartizuotą kvalifikacijos pripažinimo sistemą, studentų integracijai bei ilgalaikiai akademiniai ir socialinei paramai.

Kita svarbi rekomendacija – sukurti specialius kontaktinius centrus arba „vieno langelio“ principu veikiančias tarnybas universitetuose, skirtas padėti pabėgėliams studentams. Šie centralizuoti paramos biurai padėtų supaprastinti priėmimo procesą, teiktų gaires dėl diplomų pripažinimo ir padėtų studentams efektyviau tvarkyti administracinius reikalus. Šiuo metu daugelis institucijų nagrinėja šių studentų atvejus individualiai, o tai gali lemti vėlavimą, nesusikalbėjimą ir nenuoseklumą priimant sprendimus. Oficialiai įtvirtinta paramos struktūra užtikrintų sklandesnę studentų integraciją ir geresnę universiteto padalinių bendradarbiavimą.

Be administracinės paramos, itin svarbus sėkmingos integracijos aspektas yra socialinė įtrauktis. Universitetai pabrėžia, kad reikia daugiau bendrų veiklų su vietiniais studentais, siekiant skatinti kultūrinę, socialinę sanglaudą ir tarpusavio supratimą. Įtraukiantys renginiai, mentorystės programos ir tarpkultūrinės iniciatyvos gali padėti pabėgėliams studentams jaustis akademinės bendruomenės dalimi. Šiuo metu studentų įsitraukimas į universiteto gyvenimą skiriasi priklausomai nuo institucijos, o studentų atstovavimas valdymo struktūrose ar studentų asociacijose yra ribotas. Skatinant didesnę studentų dalyvavimą universiteto veikloje, būtų praturtinta tiek akademinė, tiek socialinė pabėgėlių studentų patirtis.

Be to, universitetai pripažįsta, kad reikia geriau pasirengti dirbti su šiais studentais. Daugelis institucijų neturi arba turi labai mažai ankstesnės patirties dirbant su pabėgėliais studentais, o tai gali sukelti neapibrėžtumą ir skubotus, neapgalvotus sprendimus. Universitetai turėtų parengti aiškias procedūras, apmokyti personalą ir skirti specializuotus išteklius, kad galėtų veiksmingai spręsti ir tenkinti pabėgėlių studentų poreikius. Toks iniciatyvus požiūris leistų institucijoms efektyviau reaguoti ir užtikrinti studentus palaikančią mokymosi aplinką.

Apibendrinant galima teigti, kad nors Lietuvos universitetai pripažįsta pabėgėlių studentų rėmimo svarbą, tačiau trūksta politikos suderinimo, struktūrizuotų paramos paslaugų ir geresnių integracijos priemonių nacionaliniu lygiu. Koordinuota nacionalinio lygmens strategija kartu su universitetų iniciatyvomis reikšmingai sustiprintų institucijų gebėjimą teikti veiksmingą paramą pabėgėliams studentams. Įgyvendinus šiuos patobulinimus, Lietuva galėtų sukurti įtraukią aukštojo mokslo sistemą, suteikiančią lygias galimybes visiems studentams, nepaisant jų kilmės.

5. Išvados

5. Išvados

Lietuvos universitetai imasi veiksmų remiant pabėgėlius studentus, ypač pripažindami užsienio diplomus ir bendradarbiaudami su išorinėmis organizacijomis. Tačiau institucijų pasirengimas šioje srityje yra skirtingas ir priklauso nuo konkrečios aukštojo mokslo institucijos. Kai kurie universitetai turi aiškiai struktūruotus priėmimo ir paramos procesus, o kiti sprendžia kiekvieną atvejį individualiai, dėl ko kyla nenuoseklumo problemų.

Vienas didžiausių iššūkių yra vieningos nacionalinės strategijos, skirtos pabėgėliams studentams priimti ir remti trūkumas. Universitetai ragina valdžios institucijas parengti aiškesnes gaires, ypač susijusias su diplomų pripažinimu, studentų integracija ir ilgalaikę akademinę paramą. Be to, studentų atstovavimas išlieka ribotas, o pastangos įtraukti pabėgėlius studentus į universiteto valdymą ar studentų organizacijas yra nenuoseklios.

Nepaisant šių iššūkių, aukštojo mokslo institucijos pripažįsta, kad reikia sukurti stebėsenos sistemą, kuri leistų stebėti studentų integraciją į universiteto studijas. Siūlomi sprendimai apima specialių studentų paramos centrų kūrimą, didesnių galimybių dalyvauti pilietinėje veikloje suteikimą bei glaudesnių ryšių tarp atvykusių ir vietinių studentų skatinimą.

Siekiant sukurti labiau įtraukią akademinę aplinką, Lietuvos aukštojo mokslo institucijos turėtų siekti vieningos studentų priėmimo politikos, didesnio studentų įsitraukimo ir glaudesnio bendradarbiavimo su valdžios institucijomis bei išoriniais partneriais. Turint koordinuotą nacionalinę politiką ir strategiją, universitetai galės veiksmingai įgyvendinti sklandų pabėgėlių studentų įtraukimą į aukštojo mokslo sistemą.

Acknowledgements

This collection was produced as part of Work Package 5 of the EU-funded project AGILE: "Higher education resilience in refugee crises: forging social inclusion through capacity building, civic engagement and skills recognition." (www.agileproject-erasmus.eu, Project Number 2022-1-FR01-KA220-HED-000087334). The authors of this study would like to thank all institutions that answered the questionnaire. The overall layout, icons, elaborated graphics, tables and figures are designed by Ioanna Tsakarelou.

This project has been funded with support from the European Commission. This deliverable reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Autoriai

Edita Štuopytė

Dr. Edita Štuopytė yra Kauno technologijos universiteto (KTU) Socialinių, humanitarinių mokslų ir menų fakulteto docentė, edukologijos mokslų daktarė. Jos mokslinė veikla švietimo srityje - socialiai jautrių asmenų (migrantų, pagyvenusių žmonių, vaikų ir kt.) įgalinimas švietimo srityje, suaugusiųjų švietimas ir mokytojų veiklos tobulinimas. Ji yra aktyvi Lietuvos švietimo tyrimų asociacijos, kuri taip pat yra Europos edukacinių tyrimų asociacijos narė, narė. Edita Štuopytė turi mokslinių tyrimų ir studijų projektų įgyvendinimo patirties: „Lietuvos ir Ukrainos viešojo sektoriaus darbuotojų kompetencijų ugdymas, taikant dizaino mąstymo metodiką (PubCom-DT)“ (laikotarpis 2020-01-01 - 2022-12-31); ES struktūrinių fondų projektas „Tęsk!“ (projektas finansuojamas pagal priemonę 09.2.1-ESFA-V-727 „Pedagogų ir kitų švietimo sistemos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas“) (laikotarpis 2018-03-13 - 2022-12-31); 18115 COST veiklos (TRIBES) projektas „Tarptautinis bendradarbiavimas patyčių, migracijos ir integracijos klausimais mokyklų lygmeniu“ (laikotarpis 2019-04-01 - 2023-10-30).

Lina Jonaitytė

Lina Jonaitytė dirba Kauno technologijos universitete, yra įgijusi socialinio darbo ir socialinės reabilitacijos bakalauro laipsnį, taip pat edukologijos magistro laipsnį ir bendradarbiauja įgyvendinant Erasmus+ projektus AGILE: Aukštojo mokslo atsparumas pabėgėlių krizių metu: socialinės įtraukties stiprinimas ugdant gebėjimus, piliečių dalyvavimą ir įgūdžių pripažinimą (2022-2025 m.) ir BALTICS4UA Parama Ukrainai skatinant piliečių įsitraukimą Baltijos šalių universitetuose) (2023-2025).

Gintarė Tautkevičienė

Gintarė Tautkevičienė yra Kauno technologijos universiteto bibliotekos direktorė. Ji taip pat yra Kauno technologijos universiteto Socialinių ir humanitarinių mokslų ir menų fakulteto docentė, edukologijos mokslų daktarė. Jos mokslinių interesų sritys - mokymosi aplinkos, akademinės bibliotekos, mokslinė komunikacija, atvirasis ir piliečių mokslas. Ji yra Kauno technologijos universiteto Leidybos komiteto pirmininkė ir Lietuvos akademinės elektroninės bibliotekos eLABa konsorciumo valdybos pirmininkė. Dalyvavo daugelyje mokslinių tyrimų projektų mokslinės komunikacijos ir atvirojo mokslo srityje: OpenAIRE (2009-2012 m.), OpenAIREplus (2011-2014 m.), OpenAIRE2020 (2015-2018 m.), OpenAIRE-Advance (2018-2021 m.). Teikia atvirojo mokslo informacines konsultacijas kaip OpenAIRE NOAD (National Open Access Desk). Dalyvavo „Erasmus+“ projektuose: AcSki (Skaitmeninio studentų parengiamojo kurso, skirto akademiniams įgūdžiams ir raštingumo praktikai ugdyti, kūrimas ir įgyvendinimas, 2020-2023 m.), LibOCS (Universitetų bibliotekos, stiprinančios akademinės bendruomenės ir visuomenės ryšį per piliečių mokslą Baltijos

šalyse, 2021-2024 m.), AGILE (Aukštojo mokslo atsparumas pabėgėlių krizių metu: socialinės įtraukties stiprinimas ugdant gebėjimus, piliečių dalyvavimą ir įgūdžių pripažinimą, 2022-2025 m.), Baltics4UA (Parama Ukrainai skatinant piliečių įsitraukimą Baltijos šalių universitetuose, 2023-2025 m.), Caleum (Atvirasis mokslas pažeidžiamoms bendruomenėms: universitetų bibliotekų įgalinimas reaguojant į krizes, 2025-2027)